

Samspelet mellan identitet och säkerhetsisering av migration

En jämförande studie av ”flyktingkriserna”
i Sverige 1992 och 2015

Alma Diaz Rämö
Disa Janfalk

Abstract

Sverige mottog 1992 och 2015 ett historiskt stort antal asylansökningar. De politiska svaren på dessa båda ”flyktingkriser” varierade emellertid. 1992 genomfördes åtgärder för att garantera människor på flykt undan kriget på Balkan skydd i Sverige. Människor som flydde från främst Syrien, Afghanistan och Irak möttes 2015 istället av gränskontroller och en politisk ambition att minska svenskt flyktingmottagande till internationella konventioners miniminivå. Denna skillnad i policy-utfall, under annars liknande omständigheter, indikerar att migration säkerhetsiserats i det senare fallet.

Uppsatsen undersöker om varierande identitetskonstruktioner kan förklara detta. Denna studie består av en diskursanalys på två riksdagsdebatter, från 1992 respektive 2015, som alla äger rum innan ”flyktingkatastrofernas” kulmen. Genom en praktisk konceptualisering av säkerhetsiserings- och diskursteori utreds bland annat hur ett ”vi” och ”dem” skapas diskursivt av riksdagsledamöterna. Därigenom kunde fastställas att identitetskonstruktioner i allra högsta grad påverkat säkerhetsisering av migration och i förlängningen svenskt flyktingmottagande.

Nyckelord: migration, säkerhetsisering, identitet, flyktingmottagande

Antal ord: 6970

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
1.2	Syfte och frågeställning	1
1.2	Empirisk bakgrund	2
2	Teori	3
2.1	Tidigare forskning	3
2.2	Säkerhetsisering	3
2.3	Diskursteori	4
2.4	Säkerhetsiserings- och diskursteorins samverkan.....	5
3	Metod	7
3.1	Forskningsdesign och metod.....	7
3.2	Material	8
3.3	Validitet och reabilitet.....	8
4	Empiri och analys	9
4.1	Debatt I – betänkande 1991/92:SfU10.....	9
4.1.1	Referensobjekt för säkerhet.....	Error! Bookmark not defined. 9
4.1.2	Vi och dem	Error! Bookmark not defined. 10
4.1.3	Analys.....	11
4.2	Debatt II – betänkande 1991/92:SfU16.....	Error! Bookmark not defined. 12
4.2.1	Referensobjekt för säkerhet.....	Error! Bookmark not defined. 12
4.2.2	Vi och dem	Error! Bookmark not defined. 13
4.2.3	Analys.....	Error! Bookmark not defined. 13
4.3	Debatt III – betänkande 2014/15:SfU11	Error! Bookmark not defined. 14
4.3.1	Referensobjekt för säkerhet.....	Error! Bookmark not defined. 14
4.3.2	Vi och dem	Error! Bookmark not defined. 15

4.3.3	Analys.....	Error! Bookmark not defined.	16
4.4	Debatt IV – betänkande 2014/15 AU9	Error! Bookmark not defined.	17
4.4.1	Referensobjekt för säkerhet.....	Error! Bookmark not defined.	17
4.4.2	Vi och dem	Error! Bookmark not defined.	18
4.4.3	Analys.....	Error! Bookmark not defined.	19
5	Diskussion och slutsats		23
6	Referenser		23

1 Introduktion

1.1 Syfte och frågeställning

“Mitt Europa bygger inte murar” sa Sveriges statsminister Stefan Löfven på en manifestation under parollen Refugees Welcome. Tre månader senare gör hans regering en helomvändning i flyktingpolitiken och introducerar ett lagförslag om att drastiskt minska flyktingmottagandet till Europeiska Unionens miniminivå. Det historiskt höga antalet asylsökningar gör att Regeringen hävdar att det svenska mottagningssystemet kollapsat. De menar att exceptionella åtgärder måste vidtas för att hantera “flyktingkatastrofen i Europa” (SvD, 2015).

Under “Balkankrisen” (DN, 2015) 1992 sökte mer än 82 000 människor asyl i Sverige då de tvingats på flykt undan kriget i det Förra Jugoslavien (Migri., 2015). Trots att Sverige också då erfor vad som var det ditintills största antalet asylsökande, presenterades inga restriktiva förslag som kan liknas vid det som Regeringen presenterade 2015.

Löfvens motstridiga uttalande belyser en grundläggande skillnad mellan dessa två fall av ökad migration. Människor flyr idag nämligen från platser i världen utanför Europa (främst Syrien, Afghanistan och Irak), emedan Balkanstaterna ligger i Europa. Det relativa procentantalet icke-européer bland de människor som söker asyl i Sverige har ökat sedan 1992 (Migri., 2015). I skuggan av regeringens lagförslag indikerar det att säkerhetsiseringen av migration kan vara kopplat till uppfattningen av flyktingen som “den andre” (Abiri, 2000: 40). Vi ska därför undersöka hur säkerhetsisering och i sin tur flyktingmottagande påverkas av identitetskonstruktioner. Vi menar att skillnaden i policy-utfall kan finnas i att människor på flykt, 1992 respektive 2005, på grund av varierande identitetskonstruktioner framställts som ett hot i olika grad.

Vår frågeställning lyder därför som följer;

- *Hur påverkar diskurser om identitet flyktingmottagande?*

Genom en komparativ studie över tid avser vi undersöka dessa två fall och utreda vilken förklaringskraft identitet har på svenskt flyktingmottagande. Det är nämligen av största vikt att undersöka hur identitetskonstruktioner opererar och används instrumentellt i politiska syften. Uppsatsen syftar därför till att belysa att “[...] the politics of insecurity is [...] always a politics of belonging” (Huysmans,

2006: 63). Därigenom möjliggörs en transendering av grovt förenklade uppdelningar i “vi” och “dem” och migration som ett “objektivt” hot kan ifrågasättas. Inom studiet av säkerhet är det av oerhörd vikt att bestrida den dominerande konstruktionen av säkerhet och hot som “objektiva”, av militär karaktär och med staten som referensobjekt. Detta eftersom det ofta resulterar i att de mest utsatta görs än mer osäkra. (Huysmans, 2006: 37) Denna studie bör ses som ett försök till att belysa tidigare relativt utforskade aspekter av identitet i säkerhetsiseringen av migration i en svensk kontext och även som en uppmuntran till mer omfattande forskning i frågan.

1.2 Empirisk bakgrund

I samband med Jugoslaviens sönderfall upplevde Europa vad som då kallades den största flyktingkrisen sedan slutet på andra världskriget. Antalet asylsökande i Sverige ökade från 27,000 människor 1991 till över 82,000 under 1992 (Abiri 2000: 19). I juni 1992 infördes “tillfälligt skydd” som rättslig status och därefter kunde tillfälliga uppehållstillstånd utdelas utan att flyktingkälan utreddes. Barn som gått mer än tre terminer i svenska skolan garanterades dessutom att tillsammans med sina familjer få stanna i Sverige. (Abiri 2000: 95) I oktober samma år infördes dock visa-krav för medborgare från vissa delar av Jugoslavien, där läget bedömdes drägligt (Abiri 2000: 20f).

Sedan början av september i 2015 har antalet flyktingar som kommit till Europa ökat drastiskt i takt med att krigen i Syrien, Afghanistan och Irak förvärrats. Under året ansökte 160 000 människor asyl i Sverige (Migri., 2016). I oktober meddelade Regeringen att man inför tillfälliga uppehållstillstånd som regel, medicinska ålderbedömningar på ensamkommande barn samt ökade krav för anhöriginvandring (SvD, 2015). Detta markerade en tydlig ändring i det politiska förhållningssättet till den rådande situationen. Vidare presenterades i december ett lagförslag som uttalat syftar till att minska svenskt flyktingmottagande. Lagen ger Regeringen särskilda befogenheter om det sägs föreligga “[...] allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet” (prop. 2015/16:67). Det har i praktiken möjliggjort införandet av ID-kontroller på all transport in i Sverige vilket omöjliggör för flyktingar utan id-handlingar att söka asyl. Därutöver infördes striktare interna utlänningskontroller och ett mer effektivt verkställigande av utvisningsbeslut. (DN, 2015) En tydlig likhet finns mellan de första åtgärderna 1992 och 2015, då flyktingar från Bosnien respektive Syrien garanterades skydd, men något som liknar de restriktiva åtgärderna 2015 genomfördes inte 1992.

2 Teori

2.1 Tidigare forskning

Tidigare forskning inom studiet av säkerhetsisering av migration utgörs bl.a. av Elisabeth Abiris verk *The securitisation of Migration, towards an understanding of migration policy changes in the 1990s - the case of Sweden* (2000). Hon bidrar där till en ökad förståelse för säkerhetsiseringens konsekvenser på migrationspolitik och flyktingmottagande i en svensk kontext under 1990-talet.

Leila Simona Talani har författat *Globalisation, Migration and the Future of Europe* (2014) i vilken hon redogör för det dominerande narrativ om flyktingar som legitimerar EU:s förtryckande åtgärder som vidtagits på migrationsområdet. Talani påvisar hur människor som tvingas fly genom diskursiv inkludering/exkludering förses med en ny identitet, "the global illegal", och hur flykt och i förlängningen också flyktingar blir kriminaliserade i Europa (Talani, 2012: 9, 18-19).

2.2 Säkerhetsiseringsteori

Vi studerar i denna uppsats säkerhetspolitik utifrån en konstruktivistisk epistemologi. Vi har valt att använda teorin om säkerhetsisering, så som den redogörs för i Jef Huysmans arbete *The Politics of insecurity - Fear, migration and asylum in the EU* (2006). Teorin används som analytisk lins för att kunna urskilja hur migration som policy-område hanteras, beroende på hur det gestaltas, samt undersöka vad det betyder att politisera och reglera migration inom ett säkerhetsramverk (Huysmans, 2006 23).

Enligt säkerhetsiseringsteorin är säkerhet och osäkerhet socialt konstruerade fenomen. Säkerhetsbegreppets statiska betydelse ifrågasätts och istället undersöks säkerhetens logik. Säkerhetsstudier definieras således inte baserat på;

- "[...] the nature of events that one researches [...] but by a skill to unravel processes by which this particular rationality is set at work." (Huysmans, 2006: 27).

Säkerhetsiseringsteoretiker delar nämligen en “performative understanding of language” (Huysmans, 2006: 26). De understryker de konstituerande aspekterna av att tala om säkerhet. De menar också att det finns en betydelsestruktur som är integral i språket självt. När en aktör inskriver säkerhet eller osäkerhet i relation till ett politikområde förändrar det därför frågans betydelse. (Huysmans, 2006: 6) Säkerhetsrationaliteten medför andra föredragna politiska åtgärder för att hantera problemet. Säkerhetspolitik kan därför likställas med “the politics of insecurity framing” (Huysmans, 2006: 25) då policy varierar beroende på hur problem framställs och formuleras som hot.

När en aktör identifierar ett säkerhetshot och en lämplig publik accepterar det artikulerade problemet som ett existentiellt hot har en fråga säkerhetsiserats. Säkerhetsisering av en fråga förflyttar dess hantering upp på den säkerhetspolitiska agendan, till ett undantagstillstånd, där frågan kan adresseras med extraordinära åtgärder. (Floyd, 2013: 23) Säkerhetsisering är också en politisk och administrativ praktik som genom att strukturera osäkerhet konstruerar sociala och politiska relationer på ett särskilt sätt (Huysman, 2006: 31, 52). Säkerhetsiseringsprocesser kan konstruera individuella asylsökande människor, med helt olika bakgrund och motiv, till en enda farlig massa (Huysmans, 2006: 56). Genom att framställa migration med hjälp av kraftfulla metaforer likt “flodvåg” eller “invasion” sammankopplas till exempel inte bara immigration och asyl med en existentiell diskurs som betonar den politiska gemenskapens överlevnad (Huysmans, 2006: 47-48). Det försvårar också konstruktiv dialog mellan medborgare i ett land och människor som söker asyl i det (Huysmans, 2006: 58). Det går ju inte att tala med en naturkatastrof.

2.3 Diskursteori

Detta arbete kommer också att använda sig av Ernesto Laclau & Chantal Mouffes (1985) diskursteori som kompletterande teori till säkerhetsiserings-teorin. Laclau & Mouffe fokuserar på hur individer struktureras och bestäms av olika diskurser, vilket innebär att grupper bildas och att identiteter konstrueras. (Winther Jørgensen - Philips 2000: 48f) Det är, inom ett säkerhetsiseringsramverk, precis vad vi vill undersöka.

En diskurs kan på ett övergripande sätt beskrivas som ett fastslaget sätt att förstå och tala om världen. Diskursteori ämnar undersöka hur vi skapar världen och verkligheten som objektiv och hur olika diskurser kämpar för att låsa fast språkets betydelser enligt sin egen diskurs. (Winther Jørgensen-Philips 2000: 13) Diskursteori utgår från att alla praktiker är diskursiva och därför är diskursen

totalt konstituerande för det sociala, dvs. att allting innefattas av diskurser. Laclau & Mouffe menar därför att i princip alla sociala fenomen kan analyseras med diskursanalytiska redskap. (Winther Jørgensen-Philips 2000: 25f, 40) På grund av språkets instabilitet kan dock aldrig diskurser, som utgör den sociala världen, fastställas. De formas ständigt i kontakt och strid med andra diskurser, vilket Laclau & Mouffe beskriver som en "diskurskamp". (Winther Jørgensen-Philips 2000: 13) För att förstå de aktörer som tampas om att definiera "verkligheten" (diskursen) använder diskursteori sig av en mängd olika begrepp. Identitet och gruppbildning är de mest relevanta för vårt arbete.

Identiteter är något som antas, tilldelas och förhandlas om i diskursiva processer. Identitetens kärna kallas inom diskursteorin mästersignifikanter, vilket är en benämning som ges ett innehåll i en viss diskurs. Identiteten skapas relationellt i s.k. ekvivalenskedjor, alltså i förhållande till andra benämningar. Ett exempel är hur konstruktionen "man" (mästersignifikant) ges innehåll i förhållande till vad den liknar och skiljer sig från, t.ex. en diskurs om män som starka (ekvivalenskedjor) och inte svaga. (Winther Jørgensen-Philips 2000: 48f)

Gruppbildningen är ett kollektiv som bygger på identitet. Människor organiseras diskursivt som grupp efter vissa identiteter genom att andra alternativ utesluts. Fastställandet av identiteten sker i förhållande till "dem" (ekvivalenskedjor) som därmed även utesluts ur den diskursiva gruppbildningen. (Winther Jørgensen-Philips 2000: 52) Gruppbildningen "män" som användes tidigare som exempel, fastställs därför först i relation till gruppen "kvinnor". Vidare menar diskursteori att gruppbildningar är i högsta grad politiska, vilket belyser vikten av att undersöka hur grupper bildas i omtumlande politiska förlopp - likt "flyktingkatstroferna" 1992 och 2015. (Winther Jørgensen-Philips 2000: 41) Det är utifrån denna förståelse av hur gruppbildning bygger på identitet som detta arbete behandlar begreppet identitet.

2.4 Säkerhetsiserings- och diskursteorins samverkan

Säkerhetsiserings- och diskursteorin delar den grundläggande synen på språket som skapande av den sociala världen och "verkligheten" (Huysmans, 2006: 26, Winther Jørgensen-Philips 2000: 13). Beroende på vem eller vad som är referensobjekt för säkerhet i en säkerhetsiseringsprocess, dvs. vilka som är hotade, återskapas särskilda föreställningar om vad, var och vilka som utgör den politiska gemenskapen, dvs. vilka "vi" är (Huysmans, 2006: 31). Detta eftersom;

- "[...] [securitization] is also a spatial practice that claims ownership of a political space within which *identity* [vår kursivering] and governing practices can develop" (Huysmans, 2006: 49).

Som tidigare nämnt, bygger inte sällan diskursiva gruppbildningar på vad “vi” skiljer oss från. Identitet handlar som nämnt ovan främst om att dra gränser mellan grupper och det blir därför lika viktigt att definiera vad “vi” inte är som vad vi är (Joireman, 2003: 43-44). Att framställa migration i säkerhetstermer, som ett yttre hot, bidrar till att eliminera inre olikheter likväl som meningsskiljaktigheter (Huysmans, 2000: 32). Det illustreras tydligt genom nedanstående citat;

- “Instead of searching for an original Western cultural identity, systematically articulating an Islamic threat, for example, facilities nurturing an idea of unity without having to make its content specific” (Huysmans, 2000: 52).

Samtidigt intensifierar säkerhetsering förfrämmandet av “dem” och möjliggör en inhuman migrationspolitik (Huysmans, 2006: 60). Det är utifrån denna förståelse av kopplingen mellan säkerhetsering och identitet, dvs. den diskursiva konstruktionen av ett “vi” i förhållande till ett “dem” som hotar oss, som detta arbete ska söka besvara huruvida *diskurser om identitet påverkar flyktingmottagande*.

3 Metod

3.1 Forskningsdesign och metod

För att undersöka forskningsfrågan ska en komparativ studie utföras genom en diskursanalys av riksdagsdebatter från 1992 respektive 2015. Detta då bägge årtalen kallades "kriser" och har det ovanligt stora antalet asylsökande gemensamt. Vidare präglades de båda åren av finanskrisers efterdyningar och under 90-talet såväl som idag talades det ofta om migration som en fråga om siffror, dvs. en ökning eller minskning i antal människor som söker asyl (Abiri, 2000: 28). Som tidigare nämnt tar denna studie avstamp i ett konstruktivistiskt teorifält och diskursanalys är därför mest passande för studien då dess utgångspunkt är att sättet vi talar på spelar en aktiv roll i förändringen och skapandet av vår omvärld, våra identiteter och sociala relationer (Jørgensen, Philips 2000: 7).

Det finns många tillvägagångssätt för att utföra diskursanalyser. Laclau & Mouffes diskursteori är detta arbetes metodologiska grund. Då Laclau & Mouffes diskursteori är främst inriktad på att vara teori-utvecklande, har Marianne Winther Jørgensen och Louise Philips (2000) utarbetat en praktisk conceptualisering av analysverktyg för att använda diskursteori som underlag för en diskursanalys. Jørgensen och Philips menar att begreppen mästersignifikant och ekvivalenskedja kan operationaliseras i diskursanalyser. (Jørgensen, Philips 2000: 57)

Det svenska flyktingmottagandet utgör den beroende variabeln i denna uppsats och den är dikotom eftersom två skilda konkreta utfall studeras; 2015 infördes restriktiva åtgärder, vilket inte gjordes 1992. Svenskt flyktingmottagande operationaliseras i uppsatsen till dessa två utfall. Vilken förklaringskraft den oberoende variabeln identitet har till de olika politiska utfallen 1992 och 2015 mäts genom att leta efter mästersignifikanter och ekvivalenskedjor i Riksdagens debatter. Då identitetskonstruktionen därtill bygger på en skiljelinje mellan "vi" och "dem", har vi omformulerat mästersignifikaten, identiteten, till "vi" som i den svenska kontexten innebär Sverige/svenskar. Ekvivalenskedjor är de som ger mening till identiteten och positionerar den, ofta i förhållande till "den andre", i detta fall flyktingar, vilket vi omformulerat till det som kategoriseras som "dem". För att undersöka identitetens förklaringskraft och påverkan på säkerhetsprocessen ska vi också utläsa vad som konstrueras som

referensobjektet för säkerhet. Vi använder därför oss av följande vägledande frågor i analyserandet av riksdagsdebatterna:

- *Vem eller vad är referensobjekt för säkerhet?*
- *Hur skapas ett "vi" och "dem"?*

3.2 Material

Riksdagsdebatterna utgör lämpligt material för denna forskning då det politiska och praktiska utfallet av de s.k. "flyktingkriserna" ligger till grund för vår problemformulering. Riksdagen utgörs av politiska beslutsfattare, är den lagstiftande församlingen i Sverige och är därför en central aktör i utformandet av svensk migrationspolitik. I enlighet med diskursteorins vikt på politiska processer är de politiska beslutsfattarna mycket relevanta att studera i detta forskningssammanhang. Som folkvalda och tillhörande den politiska eliten bör dessutom riksdagsledamöterna betraktas som mäktiga säkerhetsiseringsaktörer. Vad de artikulerar som hot kan därför accepteras av en lämplig publik bestående av allmänheten. Vi särskiljer inte mellan talarna i kammaren då tidigare forskning visat att just migrations- och flyktingpolitik utgör ett område där de största svenska partierna, trots ideologiska motsättningar, historiskt sett har kommit överens och faktiskt samarbetat (Abiri, 2000: 14). Studien kommer att avgränsa sig till fyra debatter, dvs. två debatter 1992 och två under 2015. Detta främst på grund av brist på tid och utrymme. I båda fallen äger debatterna rum innan några åtgärder har föreslagits, eftersom vi vill undersöka hur konstruktionen av identitet driver säkerhetsisering och vilka konsekvenser det har på migrationspolitik och flyktingmottagande.

3.3 Validitet och reliabilitet

Vi menar att korrelationen mellan den teoretiska och operationaliserade definitionen är tydlig när vi mäter i vilken grad identitetskonstruktioner påverkar svenskt flyktingmottagande genom att fastställa mästersignifikanter och ekvivalenskedjor. Validiteten kan därför sägas vara hög. Winther Jörgensen & Philips praktiska konceptualisering av Laclau & Mouffes diskursteori har använts i tidigare forskning. Reliabiliteten är hög eftersom tillvägagångssättet är beprövat och undersökningen utifrån säkerhetsiseringsteorins analytiska utgångspunkter kan upprepas.

4 Analys och empiri

4.1 Debatt I – betänkande 1991/92 SfU:10

I debatten den 14 maj 1992 behandlas socialförsäkringsutskottets betänkande 1991/92:SfU10 om invandrar- och flyktingpolitiken. Alla riksdagspartier är närvarande i debatten och alla har talartid förutom Kristdemokraterna.

4.1.1 Referensobjekt för säkerhet

I debatten talar flera riksdagsledamöter om ”flyktingströmmen från det forna Jugoslavien” (anf. 2, Eriksson) och hur ”Europa genomgår nu en utveckling som är mycket dramatisk” (anf.1, Björnemalm). En riksdagsledamot menar att flyktingpolitiken blivit ”rörig” (anf. 29, Mårtensson) på grund av ”[...] den anhopning av flyktingar eller asylsökande som nu sker vid Sveriges gräns” (ibid.). En annan riksdagsledamot menar att ”anstormningen av flyktingar” (anf. 4, Kling) kommer leda till en ”ny regeringskris” (anf. 4, Kling). Denna bild av Sverige som sårbart eller hotat av det ökade antalet asylsökande bestrids av flera riksdagsledamöter. Ett exempel är följande citat;

- ”Hela flyktingmottagningen är ju sådan att det gäller att ha en flexibel organisation, så att det är möjligt att möta olika krissituationer.” (anf. 16 Mårtensson)

Ett frekvent återkommande tema i debatten är den om ”de brutala våldsaktionerna som i början av detta år riktades mot invandrare och flyktingar” (anf. 5, Backlund, anf. 16 Mårtensson). Fyra olika riksdagsledamöter gör kontinuerligt kopplingar mellan det ökade antalet asylsökande, våldsdåden och behovet av att ”bekämpa främlingsfientligheten och rasismen” (anf. 1, Björnemalm, anf. 5 Backlund, anf. 12 Eriksson, anf. 16 Mårtensson). Vidare berörs ämnet diskriminering ett flertal gånger i debatten, som följande citat illustrerar;

- ”[...] den grupp som har det svårast i fråga om arbetsmarknaden och utbildning är faktiskt invandrar- och flyktingungdomarna. Det är de som kan sägas vara utsatta för diskriminering i vissa sammanhang.” (anf. 5 Backlund)

Utöver att rasism, främlingsfientlighet och diskriminering mot flyktingar anmärks i debatten kontinuerligt, menar man att Utlänningsnämndens långa väntetider innebär "[...] oro och ångest för dessa människor [som väntar på besked]" (anf. 1 Björnemalm) och rättsäkerheten för asylsökande ifrågasätts;

- "Rättsäkerheten är större idag i Sverige i ett snatteri- eller rattfyllnerimål än den är i asylärenden [...]" (anf. 2 Eriksson)

4.1.2 Vi och dem

Två riksdagsledamöter ifrågasätter flyktingarnas status och menar att en stor del av de asylsökande är "ekonomiska flyktingar" (anf. 4, Kling, anf. 32 Andersson). En riksdagsledamot menar att bostadsmarknaden ger "[...] flyktingar företräde framför *våra* [vår kursivering] egna ungdomar [...]" (anf. 10 Kling). Vidare gör riksdagsledamoten en koppling mellan asylsökande som begår brott och asylsökande i överlag;

- "Det finns ingen anledning till att vi skall importera kriminalitet till Sverige." (anf. 4, Kling)

I kontrast till detta menar en riksdagsledamot att flyktingar är "Utsatta och hårt pressade människor som söker fred och frihet." (anf. 5 Backlund) som är i behov av en "fristad" (ibid.). Flera riksdagsledamöter menar att den svenska flyktingpolitiken bör vara "generös och human" (anf. 5 Backlund, anf. 30 Löow, anf. 31 Mårtensson). Detta illustreras vidare i högre grad i följande citat;

- "Nu sätts vår humanism och vår solidaritet på prov. Nu kan vi tillfälligt hjälpa grannarna när deras hus brinner." (anf. 2, Eriksson)

En liknande bild kan urskiljas när en riksdagsledamot menar att;

- "De rika europeiska länderna bör också ta ett större ansvar för de flyktingar som finns idag." (anf. 16, Mårtensson)

4.1.3 Analys

I princip är alla riksdagsledamöter överens om att det ökade antalet flyktingar utgör en ”dramatisk utveckling” och att det är en fråga som behöver behandlas. Trots att en riksdagsledamot talar utifrån Sverige som referensobjekt för säkerhet då en ”regeringskris” (anf. 4, Kling) anses vara följden av utvecklingen, är detta dock inte en bild de andra riksdagsledamöterna uttrycker eller delar. En riksdagsledamot ställer sig tydligt emot och menar att flyktingmottagandet inte utgör ett hot, utan att systemet måste vara ”flexibelt” (anf. 16, Mårtensson) för att bemöta situationen. Att rasism, främlingsfientlighet och diskriminering sammankopplas till den aktuella flyktingpolitiken i debatten visar på hur flyktingars villkor och förhållanden i det svenska samhället är en upplyft och någorlunda prioriterad fråga. Detta indikerar att referensobjektet för säkerhet är flyktingarna i fråga, vilket belyses ytterligare när ”oro och ångest” (anf. 1, Björnemalm) sägs drabba flyktingar och asylärendens rättsäkerhet kritiserar starkt. När asylärendes rättssäkerhet i Sverige utmålas som sämre än den i ett annat ärende, betonas asylsökandes rättigheter till en likvärdig juridisk process. Det är därför tydligt att flyktingars säkerhet är referensobjektet för säkerhet i debatten.

En riksdagsledamot gör kopplingar mellan flyktingar och kriminalitet, vilket kan läsas som ett konstruerande av ”dem” som kriminella. Genom att säga att flyktingar prioriteras i bostadsmarknaden så försöker samma riksdagsledamot ytterligare konstruera flyktingar som ett ”dem” och ett hot mot ”våra ungdomar” (anf.10, Kling). De flesta riksdagsledamöter uppmanar den svenska flyktingpolitiken till att vara generös och human och en menar att Sverige bör agera som ”fristad” (anf. 5, Backlund) åt flyktingarna. Detta kan ses som ett konstruerande av Sverige, ”vi”, (mästersignifikant) som generöst (ekvivalenskedjor) i förhållandet till ”dem” som ”utsatta och hårt pressade” (ibid) (ekvivalenskedjor). Trots detta är inte konstruerandet av ”dem” särskilt starkt i debatten då de asylsökande från forna Jugoslavien liknas med grannar, vilket uttrycker en bild av en samhörighet och gemenskap mellan de människor som flyr och svenska medborgare. Bilden av samhörighet och gemensamt ansvar gentemot flyktingar från forna Jugoslavien förstärks genom gestaltningen av Sverige som ett ”rikt europeiskt land” (anf.16 Mårtensson). “Vi” menas ha resurser och därför ha implicit plikt gentemot människor på flykt.

4.2 Debatt II – betänkande 1991/92 SfU:16

Den 2 juni 1992 debatterades Socialförsäkringsutskottets betänkande 1991/92:SfU16 om förläggingskostnader m.m. för budgetåret 1992/93. Debatten behandlar i huvudsak just flyktingförläggningars undermåliga resurser samt den nyligen tillsatta utlänningsnämndens (överinstans till Migrationsverket) funktionssätt.

4.2.1 Referensobjekt för säkerhet

Flertalet riksdagsledamöter understryker i debatten det exceptionella i det stora antal asylsökningar som inkommit. Det sägs röra sig om en ”rännil av flyktingar” (anf. 64, Godin), en ”krissituation” (anf. 70, Bergdahl) och ”[...] förläggningarna är överfulla av asylsökande” (ibid.). Det sägs råda ett ”[...] extremt läge när det gäller inströmningen av asylsökanden” (anf. 75, Rulander).

Vad som gestaltas som ett problem är de långa handlägnings- och väntetider som uppstått. Då främst den ”oro och ångest” (anf. 65, Björnemalm) som detta medför för de asylsökande. Alla talare utom en ledamot talar vidare om de människor som söker asyl i Sverige som de osäkra, de som är i behov av skydd. T.ex.; ”De behöver skydd under den tid det är krig där borta.” (anf. 71, Godin) och ”För de väntande människornas skull behövs kraftiga åtgärder nu.” (anf. 65, Björnemalm)

Det diskuteras också kostnader och möjligheten att effektivisera handläggningen utav samhällsekonomiska orsaker, t.ex. ”Förutom allt mänskligt lidande åsamkas också samhället stora kostnader.” (anf. 65, Björnemalm). Ineffektivitet och resursbrist hos myndigheter, särskilt Utlänningsnämnden, artikuleras som problem;

- ”Men det säger sig självt att antalet ärenden ökar oroväckande när man fattar så få beslut. Som en följd därav ökar också kostnaderna för förläggingsverksamheten.” (anf. 65, Björnemalm)

Emellertid är alla talare, utom en, överens om att de asylsökande är i behov av skydd och att det är Sveriges plikt att bereda dem det. Det sägs att ”[...] Sverige [är] skyldigt att ta emot dessa människor” (anf. 64, Godin) på grund av situationen, att de människor som söker asyl har rätt att så göra och att politiken ska utformas därefter. T.ex;

- ”Om det kommer tillräckligt många flyktingar måste man se till att det finns pengar, mottagningsmöjligheter, osv. Det är ingenting som vi kan undandra oss [...]” (anf. 68, Godin)

- ”Vår materiella standard är så hög att vi mycket väl kan ta emot ett betydande antal flyktingar. Det vore katastrofalt om vi försökte öka tillväxten i kombination med en minskning av vårt lands möjligheter att ta emot flyktingar.” (anf. 75, Rulander).

4.2.2 Vi och dem

Alla ledamöter uttalar sig kring Sveriges internationella anseende och erkänt ”oerhört generösa” (anf. 70, Bergdahl) flyktingpolitik och det sägs att ”vi” av ”[...] tradition haft en generös inställning till flyktingpolitiken” (anf. 75, Rulander). En talare yttrar i sammanhanget att ett minskat mottagande;

- ”[...] skulle rimma illa med vårt lands anspråk på att i olika internationella sammanhang vara det land som verkar för en större respekt för människovärdet och de mänskliga rättigheterna.” (ibid.)

En utmanande diskurs ifrågasätter de asylsökandes skyddsbehov och framhäver att Riksdagen inte vet hur många ”[...] som är riktiga flyktingar och hur många som är ekonomiska invandrare.” (anf. 70, Bergdahl). Övriga talare är emellertid överens om att;

- ”Vi kan bortse ifrån huruvida de är ekonomiska flyktingar eller inte. De behöver skydd under den tid det är krig där borta.” (anf. 71, Godin)

Det framhålls även att “de” inte bara utstått “stort lidande” (anf. 64, Godin) utan också torterats i kampen mot “diktaturstater” (anf. 78, Eriksson) på grund av sina ”politiska aktiviteter” (ibid.).

4.2.3 Analys

Sammantaget kan sägas att även om det framhålls att det finns stora problem med utlänningsnämnden och flyktingförläggningarna så utgör människor på flykt referensobjektet för säkerhet i den diskurs som dominerar debatten. Deras säkerhet behandlas som en fråga som i högsta grad angår oss. Politiska relationer mellan svenska medborgare och flyktingar struktureras därför så att “vi” ska hjälpa “dem”.

Detta samtidigt som ”vi”, svenskar och Sverige, (mästersignifikant) konstrueras i relation till att verka ”[...] för en större respekt för människovärdet och de mänskliga rättigheterna.” (anf. 75, Rulander) (ekvivalenskedjor). Riksdagsledamöterna talar vidare främst om ”dem”, asylsökande, som

skyddsbehövande och som människor utsått ”stort lidande” (anf. 64, Godin) (ekvivalenskedjor). Det talas om att de torterats på grund av sina ”politiska aktiviteter” (anf. 78, Eriksson) vilket konstruerar personer som söker asyl i Sverige som aktörer i kampen mot ”diktaturstater” (ibid.) (ekvivalenskedjor). Den för identiteten bestämmande mästersignifikanten, ”vi”, ges innehåll i förhållande till ekvivalenskedjor - vad den liknar och skiljer sig från. När riksdagsledamöterna tilldelar flyktingar egenskaper och aktörskap som också ”vi” uttrycks ha skapas inte en tydlig uppdelning mellan ”vi” och ”dem”.

4.3 Debatt III – betänkande 2014/15 SfU:11

I debatten från den 14 april 2015 diskuteras socialförsäkringsutskottets betänkanden SfU11 om migration, SfU12 om anhöriginvandring och SfU13 om arbetskraftsinvandring. Företrädare från alla riksdagspartier närvarade vid debatten och sammanfattningsvis diskuterades det vilka som ska få komma till Sverige, under vilka omständigheter och på vilka grunder.

4.3.1 Referensobjekt för säkerhet

Det är i debatten tydligt att vad som menas vara hotat och därför måste skyddas, enligt merparten av talarna, är det svenska mottagningssystemet, arbetsmarknaden och bostadsbristen. Det sägs upprepade gånger att ”system överbelastas” (anf. 22, Utbult). Den vid tidpunkten förda migrationspolitiken kallas ”extrem” (anf. 2, Wiechel). Ökad konkurrens på såväl bostads- som arbetsmarknaden framhävs som områden där stora problem kan förväntas om inte ett ”skärpt regelverk” (anf. 28, Kerimo) införs för att reglera migration. En riksdagsledamot säger att;

- ”Och vi har 400 000 arbetslösa i Sverige som inget annat vill än att gå till ett eget jobb. Nu måste de konkurrera med *övriga världen* [vår kursivering].” (anf. 4, Wiechel).

Det är tydligt att ”vår egen [svenska] välfärd” (anf. 2, Wiechel), är det främst återkommande referensobjektet för säkerhet.

Det kan också utläsas en utmanande diskurs gällande referensobjektet för säkerhet till den ovan dominerande. Två talare uppmärksammar de övriga i kammaren på att det är de människor som flyr som är i behov av skydd. Samma ledamöter bestrider de övrigas uttalanden om att det skulle råda en ”kris” (anf. 12, Høj

Larsen). Arbetsmarknaden sägs exempelvis inte utgöra referensobjekt för säkerhet då talaren vidhåller att "[...] ju fler människor som kommer till Sverige, desto fler arbeten kommer det att skapas" (anf. 19, Carlsson Löfdahl).

4.3.2 Vi och dem

Alla riksdagsledamöter talar vid något tillfälle om människor som flytt till Sverige som en belastning eller "utmaningar" (anf. 22, Utbult) för den svenska välfärden. Flertalet ledamöter talar vidare om flyktingar i termer av siffror och kostnader.

"De" sägs fly undan platser med "förtryckande normer" (anf. 17, Carlsson Löfdahl). Sverige omnämns som "[...] öppet, tolerant och dynamiskt land" (ibid.). "De", flyktingarna, likställs med problembärare av alla riksdagsledamöter utom två. Att låta människor utöva sin lagliga rätt att söka asyl sägs innebära att "[...] fylla på problemen genom att öka mottagandet" (anf. 20, Wiechel).

Efter att ha understrukt vikten av att ge Migrationsverket, Kriminalvårdsstyrelsen och polisen ökade resurser och befogenheter för att verkställa utvisningar av personer som fått sin asylansökan avslagen säger en ledamot att; "[...] minsta tvekan kan skapa glimten av en möjlighet, och då kan det vara lockande att hålla sig kvar" (anf. 1, Cederbratt). En talare uppmanar vidare de folkvalda att ta itu med "asylfusket" (anf. 2, Wiechel) han säger att människor på flykt bedriver. En riksdagsledamot understryker vikten av att motarbeta "[...] människosmugglares [...] verksamhet" (anf. 1, Cederbratt) och "kriminella ligor" (ibid.). Därefter uttrycker en ledamot att;

- "Av dem som har lyckats fly har kanske inte alla lyckats få ett arbete och integreras i Sverige. De känner sig utanför i samhället och kanske så småningom hamnar på den kriminella banan." (anf. 28, Kerimo).

Då bostadsmarknaden diskuteras uttrycks också oro över att människor som beviljats permanent uppehållstillstånd flyttar till samma kommuner. I samma mening sägs att det därför i dessa kommuner "[...] förekommer också otillåten handel med adresser" (anf. 22, Utbult). Upprepade gånger under debatten används termen "illegala invandrare" (anf. 2, Wiechel).

En annan diskurs utmanar konstruktionen av människor som söker asyl i Sverige som anledningen, eller bidragande faktor till, arbetslöshet och bostadsbrist. Denna understryker att lågkonjunktur snarare är anledning till dessa problem (anf. 12, Høj Larssen). Ytterligare en ledamot pratar om människor som kommer till Sverige som en tillgång, snarare än en börda. "Hälften av dem som jobbar inom hotell- och kontorsstädning har också sina rötter i ett annat land. Att det kommer fler invånare till Sverige är bra." (anf. 17, Carlsson Löfdahl). Endast en talare bestrider den tydligt dominerande diskursen om Sverige som "öppet" (anf. 17, Carlsson Löfdahl) och "tolerant" (ibid.).

4.3.3 Analys

När den svenska välfärden och arbetsmarknaden konstrueras som referensobjekt genom talhandlingar i Riksdagen innebär det att politiska- och sociala relationer mellan svenska medborgare och asylsökande struktureras på ett särskilt sätt. När "[...] vår egna [svenska] välfärd" (anf. 2, Wiechel) sägs vara hotad av "dem" intensifierar det förfråmligandet. Då samme ledamot menar att "välfärdsstatens sammanbrott" (ibid.) är stundande kan en existentiell hotbild mot den svenska statens överlevnad utläsas. Vidare indikerar försöket att mobilisera stöd och resurser till statliga säkerhetsinstitutioner, "polisen och Kriminalvårdsstyrelsen" (anf. 1, Cederbratt), för att dessa ska ges ökat ansvar att hantera omständigheterna, att migration säkerhetsiseras.

Genom att anknyta flykt, och de vägar människor tvingats färdas på, till "[...] människosmugglares [...] verksamhet" (anf. 1, Cederbratt) framställs vidare den asylsökande som kriminell. "De", människor på flykt, tilldelas attribut som "illegala" (anf. 2, Wiechel), som sådana som bedriver "asylfusk" (ibid.) och "[...] som riskerar att "hamna på den kriminella banan" (anf. 28, Kerimo) (ekvivalenskedjor). Flertalet gånger kan ett misstänkliggörande av personer som söker asyl utläsas. Flykt utmålas som ett val och de asylsökandes flyktbehov ifrågasätts och relativiseras.

När den dominerande diskursen fastställer människor som flyr till Sverige som en "utmaning" (anf. 22, Utbult) för välfärden söker den bestridande diskursen hävda att människor som flyr till Sverige kan vara nyttiga, men accepterar då de av den dominerande diskursen fastställda premisserna, att "de" måste göra rätt för sig för att få bli en del av "vår" politiska gemenskap. När en ledamot uttrycker;

- "Hälften av dem som jobbar inom hotell- och kontorsstädning har också sina rötter i ett annat land" (anf. 17, Carlsson Löfdahl)

framställs att människor som flytt till Sverige kan bidra till samhället som ett undantag som bekräftar regeln. Detta samtidigt som det utesluter alternativ, vad människor som flytt hit är kapabla till och vad de borde göra. Att de asylsökande kommer från platser med "förtryckande normer" (anf. 17, Carlsson Löfdahl) står vidare i tydlig kontrast mot hur svenska medborgare och Sverige konstrueras som "öppet" och "tolerant" (ibid.). Sammantaget innebär diskursen om människor på flykt som kan utläsas i debatten implicit att en konstruktion av "oss" (mästersignifikant) som kvalificerade, laglydiga och liberala i kontrast till dem som kriminella, bundna av förtryckande normer och lämpade för att städa (ekvivalenskedjor) befästs.

4.4 Debatt IV – betänkande 2014/15 AU9

Den andra debatten från 15 juni 2015 behandlar ämnet integration då Regeringen lämnat in fyra skrivelser till Riksdagen som behandlar olika rapporter, bl.a. en om statliga insatser för mottagande och bosättning av nyanlända. Alla riksdagspartier är representerade av en riksdagsledamot och alla har talartid, dock varierande längd, i debatten.

4.4.1 Referensobjekt för säkerhet

Genomgående i debatten kan man se att alla riksdagspartier, förutom ett parti, nämner hur Sverige befinner sig i en utveckling där antalet asylsökande ökar markant och kommer att fortsätta göra det. Samtliga partier som framför denna poäng delar även en bild av att migrations- och integrationssystemet utsätts för ”press” (anf. 161, Jönsson), ”hårt tryck” (anf. 167, Pethrus) och att systemen inte är ”[...] anpassade för att hantera det stora tryck som vi ser nu” (anf. 166 Malm). De delar alla uppfattningen om att det ”kraftigt” (anf. 166, Malm) och ”dramatiskt” (anf. 167 Pethrus) ökade mottagandet utgör ”stora utmaningar” (anf.172, Karlsson) för Sverige. Detta resonemang mynnar i flera fall ut i att det ökade antalet asylsökande “[...] kräver mycket av myndigheter, kommuner och civilsamhället” (anf. 167, Pethrus), vilket av flera riksdagsledamöter identifieras som bl.a. Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, den svenska bostadsmarknaden/-situationen och arbetsmarknaden. Ett exempel är följande citat:

- “Om bostadsproblematiken inte kan lösas kommer Migrationsverkets mottagningssystem att närma sig en härdsmalta. Det kommer att kollapsa till slut.” (anf. 166, Malm)

Vidare drar en annan riksdagsledamot liknande resonemang, där man hävdar att ett kollapsat tillstånd som följd av flyktingmottagande redan nåtts;

- ”Vi har en situation världen över - inte bara i vårt land utan i många av västvärldens länder - där man i princip har nått kollapsade system” (anf. 164, Bieler)

En riksdagsledamot motsätter sig denna typ av framställning av Sverige som hotat och utsatt för hårda prövningar;

- “Det finns fortfarande en massa kommuner som knappt har något mottagande alls. Att de redan skulle gå på knäna och inte kunna erbjuda något annat än tältläger stämmer inte.” (anf. 161, Jönsson)

4.4.2 Vi och dem

Framställningen av asylsökande som en utmaning och i vissa termer hot mot Sverige är även sammankopplat med skapandet av ”de andra” som skiljer sig från ”oss”. I debatten kan man utläsa hur flera riksdagsledamöter skapar människor som söker asyl som annorlunda från den svenska befolkningen. Kopplat till hur ökningen av asylsökande skapar utmaningar för Arbetsförmedlingen menar en riksdagsledamot att de inte “[...] har den specifika kompetens som krävs för att alfabetisera människor” och “[...] få ut människor ur ganska patriarkala hemförhållanden” (anf. 155, Bali). Man menar även att människor som söker asyl i Sverige har en ”våldigt svag utbildningsbakgrund” (ibid). Detta anspelas vidare på i större grad i följande citat;

- “[...] de som kommer hit och saknar utbildning och inte ens vet hur ett samhällssystem med olika organisationer och regelverk fungerar. I dag kommer många från *kaos* [vår kursivering], rent ut sagt.” (anf. 160, Bieler)

Precis som ovan citat illustrerar kopplingen som görs mellan platsen människor flyr från och ett kaos där människor inte vet vad regler är, målas platserna även upp som “diktaturer, icke-demokratier” (anf. 171, Pethrus) och vid ett tillfälle sägs “[...] allt möjligt otäckt som finns *därute* [vår kursivering]” (anf. 162, Bieler).

Skildrandet av asylsökande som “den andre” kan kontrasteras med hur Sverige och “vi” skildras. Flera riksdagsledamöter beskriver Sverige som ett “öppet”, “fantastiskt” och “demokratiskt” land (anf. 185, Rasmusson, anf. 166 Malm). En riksdagsledamot menar att det ökade antalet asylsökande innebär ett förstärkt behov av att “[...] tydliggöra demokratiska värderingar, sekularism och jämställdhet.” (anf. 166, Malm)

Vidare illustreras tydligt i följande citat hur skapandet av “dem” är knutet till en plats långt borta;

- “Om kriget pågick i vårt grannland vore det självklart att vi, om vi var den närmaste platsen, öppnade och satte upp stora läger för att kunna ta emot så många som möjligt och till vilka villkor som helst för att rädda liv.” (anf. 170, Bieler)

4.4.3 Analys

När det ökade antalet asylsökande framställs i relation till hårda prövningar av olika svenska organ och institutioner, är referensobjektet för säkerhet tydligt den svenska staten. Det förtydligas när den påstådda osäkerheten som ökningen i asylsökande medför kopplas till “en härdsvälta” (anf.166, Malm) och “kollapsade system” (anf.164, Bieler) Denna användning av kraftfulla metaforer förhöjer inte bara hotbilden av människor som söker asyl i Sverige då de anknyts till radioaktiva olyckor, utan skapar även en existentiell diskurs där den svenska statens överlevnad framställs som hotad. (Huysmans, 2000: 47f)

Detta kan kopplas till hur skapandet av “vi” och “dem” kan urskiljas i debatten. Kontrasten mellan “dem” som “patriarkala”(anf. 155, Bali) och “outbildade” (ibid) och “vi” som “jämställda”(ibid) och “demokratiska” (ibid) är ett tydligt motsatspar. Det visar på hur svenskar (mästersignifikanten) ges mening i förhållande till “de” som patriarkala och “vi” som jämställda (ekvivalenskedjor). En riksdagsledamot framhåller en syn av kollapsade system som följd av asylmottagande som inte bara är ett svenskt problem, utan även ett västerländskt. Detta positionerar Sverige inom ett större perspektiv, där referensobjektet för säkerhet och därmed “vi:et” inte endast innefattar Sverige utan alla västerländska länder, som hotas av det “otäcka därute”. I kombination med citatet om att viljan och möjligheter att hjälpa är bunden av någon slags närhetsprincip, urskiljs ett försök till en skarpare identitetskonstruktion där det fysiska avståndet framhävs som en naturlig avgörande faktor.

Citatet om att det inte stämmer att svenska kommuner går på knäna visar hur denna riksdagsledamot vänder sig mot att Sverige och de svenska institutionerna är referensobjekt för säkerhet och utgör därför den enda talaren som motsätter sig den tydligt dominerande diskursen.

5 Diskussion och slutsats

Både 1992 och 2015, i alla de fyra riksdagsdebatterna, framhävs det att ett mycket stort antal människor söker asyl i Sverige och att omständigheterna är ytterst ovanliga och dramatiska. På vilket sätt detta utmålas som en prövning varierar emellertid.

I debatterna från 1992 lokaliserar majoriteten av riksdagsledamöterna problemen hos myndigheter som är ansvariga för mottagandet av asylsökande. Den dominerande diskursen i riksdagsdebatterna accepterar det som ett faktum att människor tvingas fly och att det är Sveriges plikt att skydda de människor som flydde kriget i Forna Jugoslavien. Flyktingars välmående och utsatthet för rasism och diskriminering berörs av flertalet riksdagsledamöter och det är i båda debatterna tydligt att flyktingarna utgör referensobjektet för säkerhet.

I kontrast präglas 2015 års debatter, om än i något olika grad, av att flyktingar konstrueras som en belastning eller utmaning för välfärden och som ett hot om en än värre situation för svensk arbets- och bostadsmarknad. I den första debatten från 14 april 2015 är det främst en riksdagsledamot som är pådrivande i konstruera svenska staten som referensobjektet för säkerhet, emedan det i den andra debatten från 15 juni 2015 framstår tydligt att majoriteten av riksdagsledamöterna accepterat och debatterar utifrån just denna utgångspunkt - att referensobjektet för säkerhet är Sverige och dess institutioner. Det ökade antalet flyktingar sägs 2015 leda till "härdsmlta" och "[den svenska] välfärdsstatens kollaps". Att tala om migration och flyktingar i dessa existentiella termer tyder enligt säkerhetiseringsteorin på att hela den politiska gemenskapens överlevnad artikuleras som hotad. (Huysmans, 2000: 47-48)

När riksdagsledamöterna 2015 på detta sätt inskriver osäkerhet i relation till ett ökat antal flyktingar förändrar det enligt säkerhetens logik frågans betydelse (Huysmans, 2000: 6). En humanitär katastrof förändras för att istället handla om Sveriges säkerhet. Detta möjliggörs eftersom den diskurs om att den svenska arbetsmarknaden och bostadssituationen hotas av flyktingar som söker asyl i Sverige accepteras och återskapas av majoriteten av riksdagsledamöterna i den senare debatten 2015. Migration säkerhetiserades alltså 2015 emedan så inte var fallet 1992. När den svenska staten konstrueras som hotad och som utgörande referensobjektet för säkerhet befäster det vilka "vi" är och pådriver skapandet av "dem" som hotande, vilket kan utläsas i mycket större grad 2015 än 1992. (Huysmans, 2006: 60)

År 1992 konstruerades Sverige som generös och på flera sätt som en förkämpe för demokrati och mänskliga rättigheter internationellt. Då flyktingars politiska aktörskap framhålls konstrueras inte en tydlig uppdelning mellan "vi" och "dem". Eftersom riksdagsledamöterna samtidigt framställer Sverige med liknande ekvivalenskedjor struktureras inte "flyktingar" och "svenska medborgare" som varandras motsatser. I debatterna 2015 talar riksdagsledamöterna å andra sidan om flyktingar inte bara som ett problem för Sverige utan också som en motsats till mästersignifikanten - "vi". De tilldelas egenskaper likt patriarkala, utbildade och kriminella samtidigt som "vi" konstrueras som demokratiska och jämställda. Att konstruera identiteter handlar om att dra gränser mellan människor. Identiteter organiseras diskursivt i förhållande till "den andre" och bygger på skillnader mellan "vi" och "dem" (Winther Jörgensen-Philips 2000: 52). Då "dem" inte skapas i motsats till "vi" 1992 är inte konstruktionen av identitet lika starkt befäst och exkluderande som 2015. Detta illustreras allra tydligast i följande två citat;

- "Nu sätts vår humanism och vår solidaritet på prov. Nu kan vi tillfälligt hjälpa *grannarna* [vår kursivering] när deras hus brinner." (1992 anf. 2, Eriksson)
- "Om kriget pågick i vårt *grannland* [vår kursivering] vore det självklart att vi, om vi var den närmaste platsen, öppnade och satte upp stora läger för att kunna ta emot så många som möjligt och till vilka villkor som helst för att rädda liv." (2015 anf. 170, Bieler)

Benämningen granne används i bägge citaten, från en debatt 1992 respektive 2015, för att åberopa stöd för bägge riksdagsledamöternas helt skilda politik. Detta belyser att det fanns en diskurs 1992 som betonade att vi var förpliktigade att hjälpa "dem", just för att de var våra grannar. 2015 skapades å andra sidan en diskurs om "dem" som fundamentalt annorlunda än oss, vilket befriade "oss" från ansvar gentemot de människor som befann sig på flykt 2015. Som sagt inledningsvis har antalet icke-européer bland de människor som söker asyl i Sverige 2015 ökat sedan 1992 (Migri., 2015). Detta tyder på att en skarpare uppdelning i "vi" och "dem" har interagerat med det faktum att människor år 2015 flyr från platser utanför Europa, eller vad en riksdagsledamot benämner "västvärldens länder".

Vi har sökt besvara forskningsfrågan; *hur påverkar diskurser om identitet flyktingmottagande?* genom att studera vad/vem som utgjort referensobjekt för säkerhet och hur ett "vi" och ett "dem" skapats diskursivt. Identitetskonstruktioner har visat sig påverka flyktingmottagande i allra högst grad och i studien framkommer att konstruktionen av identitet drivit och påverkat de skilda politiska utfallen 1992 och 2015. Uppfattningen om människor på flykt som fundamentalt annorlunda än oss och som en börda och ett hot för Sverige och dess institutioner i 2015 kan ses som en förutsättning för de restriktiva åtgärder som förslagits och införts 2015. 1992 föreslogs inga liknande förslag vilket bekräftar att säkerhetiseringen av migration intensifieras i samband med variation i konstruktionen av identitet. Relationen mellan säkerhetisering och

identitetskonstruktioner kan baserat på studien av fallen 1992 och 2015 ses som ömsesidigt beroende och förstärkande av varandra.

Säkerhetiseringen av migration i Sverige är ett relativt outforskat område. Eftersom detta var en begränsad studie behövs mer forskning som ifrågasätter en traditionell syn på statens militära säkerhet och istället framhäver konstruktionen av säkerhet och identitet i relation till migration. Som denna studie påvisat befinner Sverige sig i en polariserande utveckling där betydelsen av identitetskonstruktioner ökar och ställer människor mot människor. En diskurs om flyktingar som "dem" har idag förankrat sig i det politiska rummet i Sverige och skapar i skrivande stund ett förödande utfall. Det är därför av största vikt att studera identiteter och dess pådrivande verkan i skapandet av än större osäkerhet för människor som redan befinner sig i livsfara.

6 Referenser

Litterära referenser:

- Abiri, Elisabeth, 2000. *The Securitization of Migration, towards an understanding of migration policy changes in the 1990s - the case of Sweden*.
- Adler, Emanuel - Vincent Pouliot, 2011. "International Practices". *International Theory Cambridge University Press*, 3(1), s. 1-36.
- Agamben, Giorgio, 1998. *Homo Sacer, Sovereign Power and Bare Life*. Stanford: Stanford University Press.
- Dalby, Simon, 2009. *Security and Environmental Change*. Cambridge: Edwards Brothers Inc.
- Floyd, Rita, 2013. "Analyst, theory and security: a new framework for understanding environmental security studies" i Floyd, Rita – Richard A. Matthew (red.), *Environmental Security*, New York: Routledge, s. 21-35.
- Huysmans, Jef, 2006. *The Politics of Insecurity, Fear, Migrations and Asylum in the EU*. New York: Cromwell Press Ltd.
- Joireman, Sandra, 2003. *Nationalism and Political identity*. Cornwall: MPG Books Ltd.
- Oels, Angela (2016), "Climate Refugees" i O'Lear, Shannon – Simon Dalby (red.), *Reframing Climate Change; Towards Ecological Geopolitics*. New York: Routledge.
- Talani, Leila Simona, 2012. *Globalization, Migration and the Future of Europe: Insiders and Outsiders*. New York: Routledge
- Winther Jörgensen, Marianne – Louise Phillips, 1999. *Diskursanalys som teori och metod*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag/Samfundslitteratur

Elektroniska referenser:

- DN – Dagens Nyheter. Hemsida (elektronisk), 2015. Hårdare praxis om migration riskerar vår medmänsklighet. Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/hardare-praxis-om-migration-riskerar-var-medmansklighet/> [2015-01-09]
- Migri. - Migrationsverket. Hemsida (elektronisk), 2015. Asylsökande till Sverige 1984-2014. Tillgänglig: <http://www.migrationsverket.se/download/18.39a9cd9514a346077211281/1421152055095/Asylsökande+till+Sverige+1984-2014.pdf> Hämtdatum: [2015-12-11]
- SvD - Svenska dagbladet. Hemsida (elektronisk), 2015. Flyktingkrisen i Europa. Tillgänglig: <http://www.svd.se/om/flyktingkrisen-i-europa> [2015-01-08]

- Debatt I 14 maj 1992 om betänkandet 1991/92:SfU10 - Sveriges Riksdag.
Hemsida (elektronisk), 2015. Tillgänglig:
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Kammaren/Protokoll/_GF09112/ [2015-01-08]
- Debatt II tisdag 2 juni 1992 om betänkande 1991/92:SfU16 - Sveriges Riksdag. Hemsida (elektronisk), 2015. Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Kammaren/Protokoll/_GF09124/ [2015-01-08]
- Debatt III onsdag 8 april 2015 om betänkande 2014/15:SfU11 - Sveriges Riksdag. Hemsida (elektronisk), 2015. Tillgänglig:
<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Debatter-och-beslut-om-forslag/Arendedebatter/?did=H201SfU11> [2015-01-08]
- Debatt IV måndag 15 juni 2015 om betänkande 2014/15:AU9 - Sveriges Riksdag. Hemsida (elektronisk), 2015. Tillgänglig:
<http://www.riksdagen.se/sv/Debatter--beslut/Debatter-och-beslut-om-forslag/Arendedebatter/?did=H201AU9>